

NOTAT

Opfølgning på udmøntning af de 500 mio. kr. til dagtilbud

I forbindelse med økonomaftalen for 2013 blev der aftalt mellem regeringen og KL, at de afsatte 500 mio. kr. fra finansloven for 2012 skulle udmøntes til kvalitetsfremmende initiativer på dagtilbudsområdet i 2013. Endvidere blev der i økonomaftalen for 2014 aftalt, at KL i efteråret skulle følge op på anvendelse af de afsatte midler til at forbedre kvaliteten på dagtilbudsområdet.

KL har som opfølgning på økonomaftalen for 2014 gennemført en omfattende spørgeskemaundersøgelse blandt samtlige kommuner i forhold til kommunernes udmøntning af de aftalte 500 mio. kr. til kvalitetsforbedringer på dagtilbudsområdet.

Opsamling på undersøgelsen

Hovedresultatet er, at kommunerne har udmøntet 525,4 mio. kr. til kvalitetsforbedringer i de kommunale daginstitutioner i 2013.

Undersøgelsen viser, at kommunerne gennemfører en lang række kvalitetsfremmende initiativer, som varierer i takt med børnenes forskellige forudsætninger og behov. Samtidig viser undersøgelsen, at kommunerne fortsat prioriterer nye kvalitetsfremmende initiativer i 2014 og frem.

Ud af de udmøntede midler på 525,4 mio. kr. går 350,3 mio. kr. til normeringer, mens 175,1 mio. kr. går til andre kvalitetsfremmende initiativer. Dermed er normeringer blot én ud af flere kvalitetsfremmende initiativer, der implementeres i kommunerne. Nedenfor fremhæves nogle af de tiltag, som mange kommuner fremhæver, at de arbejder med.

Den 29. november 2013

Sags ID: SAG-2013-02846

Dok.ID: 1761450

JMP@kl.dk

Direkte 3370 3836

Mobil 2916 0246

Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

www.kl.dk

Side 1/7

- Normeringerne styrkes – i nogle kommuner efter sociale- og økonomiske kriterier
- Personalet kompetenceudvikles
- Arbejdet med inklusion opprioriteres, herunder efteruddannelse, kurser i inklusion m.m.
- Nye læringsforløb planlægges
- Den tidlige og forebyggende indsats opprioriteres, herunder praksisudvikling ift. børn med svag familiebaggrund
- Sprogindsatsen øges
- Overgangen mellem dagtilbud og skole forbedres
- Det tværfaglige samarbejde mellem dagtilbud, skole og familieområdet gøres tættere mhp. at skabe helhed for børnene
- Brugen af IT-læringsredskaber øges.

Hvilke indsatser har kommunerne udmøntet i 2013

Kommunernes indberetninger viser, at kommunerne har valgt forskellige indsatser i forhold til at styrke dagtilbudsområdet lokalt og fremme børnenes trivsel, udvikling og læring.

- 82 kommuner har udmøntet midler til at forbedre normeringer
- 67 kommuner har udmøntet midler til kvalitetsforbedrende tiltag
- 51 kommuner har udmøntet midler til både normeringer og kvalitetsforbedrende tiltag.

Det generelle billede er, at størstedelen af kommunerne har valgt at tilføre ressourcer i 2013 til opgradering af det pædagogiske arbejde, mens andre kommuner har valgt at gå andre veje i bestræbelserne på at øge børnenes tid sammen med de voksne. Fx har nogle kommuner forbedret normeringen ved at ansætte psykologer og socialrådgivere til at støtte pædagogernes arbejde med inklusion og til den forebyggende indsats over for børn med en svag familiebaggrund. Andre kommuner ansætter personale, der skal forbedre overgangen mellem dagtilbud og skole og sikre et tættere tværfagligt samarbejde på hele børne- og familieområdet.

Boks 1: Eksempel fra Københavns Kommune

Københavns Kommune har udmøntet sin andel på 57,4 mio. kr. til henholdsvis personale og kompetenceudvikling. Der er udmøntet 38 mio. kr. til sociale normeringer i de institutioner, der har de fleste og mest udsatte børn i byen - målt på socioøkonomiske baggrundsdata på forældrene. De resterende 19,4 mio. kr. er udmøntet til kompetenceudvikling herunder ledelses- og talentudvikling, faglig refleksion, herunder etablering af refleksionsfællesskaber og Pædagogisk dag til alle institutioner.

Størstedelen af de 19,4 mio. kr. til kompetenceudvikling mv. går til en pæ-

dagogisk udviklingsdag i alle institutioner, hvor det pædagogiske personale sammen skal videreudvikle den lokale pædagogiske praksis. Dette ligger i institutionernes pladspris fra 2013. Desuden er afsat et mindre beløb til understøttelse af institutionernes deltagelse i forskningsprojekter

Boks 2: Eksempel fra Frederiksberg Kommune

I Frederiksberg Kommune har man valgt at udmønte sin andel på 10,4 mio. kr. efter tre hovedspor, der kan forbedre muligheden for en fortsat udvikling af kvaliteten i dagtilbud. Kommunen har udmøntet 6,5 mio. kr. til at forbedre basisnormeringen, således at alle institutioner opnår et kvalitetsløft til udbygning af de målrettede aktiviteter. Det skal udvikle såvel det enkelte barns læringskompetencer, som den samlede børnegrupperes lærings- og sociale kompetencer. Derudover har kommunen udmøntet 3 mio. kr. til at øge andelen af uddannet personale og 1 mio. kr. til en innovationspulje, som skal understøtte kommunes mål om at arbejde vidensbaseret i forhold til at kunne fastlægge klare kvalitetskriterier i den pædagogiske praksis etc.

Boks 3: Eksempel fra Gentofte Kommune

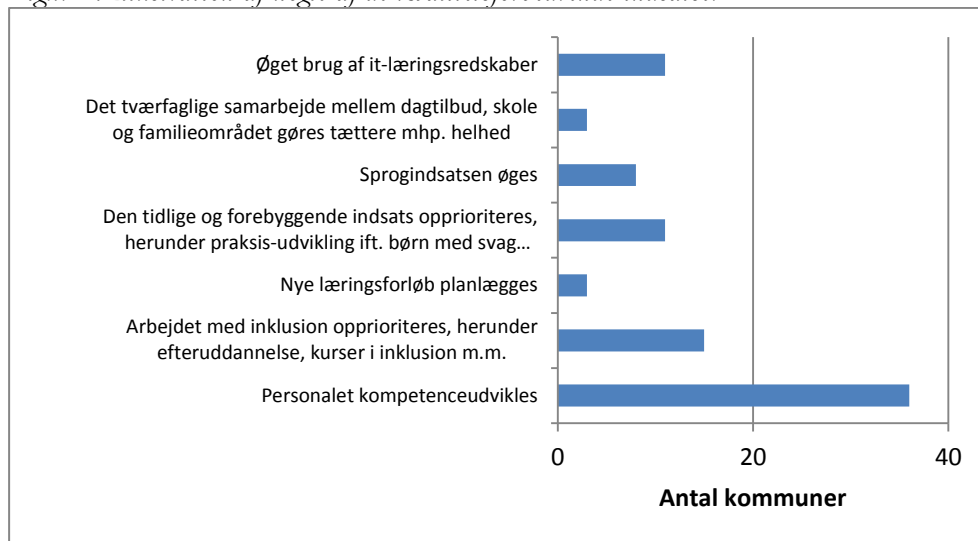
Gentofte Kommune har udmøntet sin andel til henholdsvis personale og kompetenceudvikling. Der er udmøntet 3 mio. kr. til at ansætte tre kompetencepædagoger og en naturvejleder, samt frikøb af ledere til understøttelse af kvalitetsprojekt. Derudover har man afsat 4,1 mio. kr. til en særlig indsats omkring engelsk og motion på dagtilbudsområdet, kompetenceudvikling af ledere og igangsat et projekt - Rum, leg og læring, der sikrer bedre udnyttelse af de fysiske rammer.

En række kommuner går andre veje for at forbedre kvaliteten på dagtilbudsområdet. For at favne børnenes forskelligheder og udfordringer og ikke mindst den tidlige og forebyggende indsats har mange kommuner ligeledes valgt at opprioritere den pædagogiske praksis ved at tilbyde medarbejderne løbende kompetenceudvikling i form af efteruddannelse, temadage og kurser for at styrke inklusionen og en tilpasset pædagogisk praksis.

For at styrke børnenes færdigheder inden for sproglæring, motorik og sociale kompetencer, er der også en del kommuner, der har valgt at investere i it-læringsredskaber i daginstitutionerne.

Nedenstående figur viser nogle af de kvalitetsfremmende indsatser, der er igangsat for de 175 mio. kr. i 2013.

Figur 1: Illustration af nogle af de kvalitetsforbedrende indsatser

Eksemplerne viser, at kommunerne har valgt forskellige indsatser i forhold til at styrke dagtilbudsområdet lokalt og fremme børnenes trivsel, udvikling og læring. Derfor skal man ikke indskrænke kommunernes muligheder for lokal tilrettelæggelse ved fx at indføre minimumsnormeringer. Minimumsnormeringer tager ikke højde for, at børn udvikler sig i forskellige trin og med forskellige hastigheder, hvilket afføder behov for forskellige indsatser, som varierer på tværs af institutioner og kommuner.

Kommunernes kvalitetsudvikling handler naturligvis om meget mere end kvalitetspuljen på 500 mio. kr. Kommunerne har fx de seneste år igangsat en række initiativer med henblik på lette det administrative arbejde for det pædagogiske personale, og dermed frigøre mere tid til børnene. Nedenfor fremgår de indsatser, som går igen i undersøgelsen.

- Der udvikles nye digitale værktøjer, fx selvbetjening via forældreintranet ift. opskrivning, ferie, fravær og aflevering/afhentning
- Der sker omfattende strukturomlægninger
- Der foretages intern afbureaukratisering
- Der arbejdes med større forældreinddragelse
- Der etableres ny og slankere ledelsesstruktur
- Der anvendes færre timer på mødeforberedelse
- Der igangsættes projekter til at skabe større trivsel og mindske sygefraværet
- Der laves centrale indkøbsaftaler
- Der sker bedre planlægning af arbejdet i institutionerne
- Der sker en mere optimeret ferieplanlægning

Arbejdet med kvalitetsforbedringer er fortsat højt prioriteret

Udover udmøntningen af kvalitetsfremmende initiativer i 2013, prioriterer kommunerne også i 2014 arbejdet med kvalitetsfremmende initiativer højt på dagtilbudsområdet. 2/3 af kommunerne tilkendegiver i forbindelse med budgetindberetningen for 2014, at de igangsætter nye initiativer til at fremme kvaliteten af kommunens dagtilbud. I forhold til anvendelsen af nye midler i 2014 går tiltagene fra 2013 igen i mange kommuner. Herudover har nogle prioriteret en udvidelse af åbningstiderne, som skal understøtte en fleksibel børnepassning i forhold til den nye lukkelov.

Boks 4: Eksempel fra Ishøj Kommune

Fx har Ishøj Kommune i 2014 afsat yderligere 4. mio. kr. til kvalitetsfremmende aktiviteter på dagtilbudsområdet i form af en frokostordning til børnehavebørn som en integreret del af dagtilbudsydelsen. Initiativet støtter et fokus på den generelle sundhed og skal styrke madmød og madglæde. Ligeledes har Fredensborg Kommune i forbindelse med budget 2014 afsat 27 mio. kr. over de næste 4 år til bedre normering i 0-6 års institutioner under overskriften "*Læring til børnene*", da en sund udvikling og lyst til læring grundlægges i børnenes tidlige år og er afhængig af, at der er tid til omsorg.

Kommunerne arbejder målrettet med kvalitetsarbejdet ud fra en egentlig plan. Der er udarbejdet langsigtede strategier eller masterplaner for kvalitetsudviklingen. Indholdet er naturligvis varierende fra kommune til kommune, da de skal tilgodese forskellige behov hos børnene, men generelt handler det om skabe et tidssvarende pædagogisk fundament.

Fx arbejder Thisted Kommune med en strategiplan frem til 2016, som er forankret på alle niveauer i organisationen; lige fra det politiske niveau, hvor man har besluttet et overordnet politisk kvalitetsmål, til institutioner og dagpleje, der har bidraget med værdifulde faglige beskrivelser af egen praksis, se boks.

Boks 5: Eksempel fra Thisted Kommune

Boks: Thisted Kommunes strategiplan

Thisted Kommunes overordnede strategiplan indeholder fire kvalitetsmål: (1) En reflekteret og tilrettelagt pædagogisk praksis med fokus på læring og inklusion, (2) Målrettet forældresamarbejde, (3) Stærk evalueringskultur med fokus på kvalitetsudvikling og (4) Professionel og tydelig lederskab på alle niveauer. Thisted Kommune har således valgt at følge Taskforcens anbefalinger for arbejdet med kvaliteten på dagtilbudsområdet.

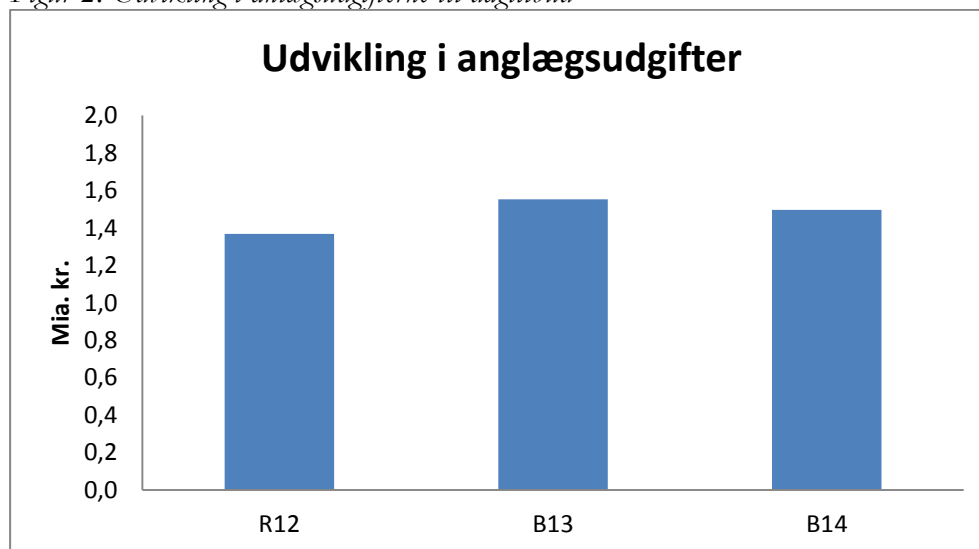
Under hvert pejlemærke er der opsat forskellige udviklingsaktiviteter, der

over en årrække skal iværksættes på hele området. Sidstnævnte med henblik på at operationalisere det overordnede politiske kvalitetsmål og pejlemærkerne i forhold til konkret pædagogisk praksis.

Af udviklingsaktiviteter kan bl.a. nævnes: udarbejdelse af lokale målsætninger for inklusion, implementering af LP-modellen på hele området, øget fokus på digitalisering (pædagogisk og kommunikativt), innovativ evaluering og kompetenceudvikling af de pædagogiske ledere

Endelig er det væsentligt at påpege, at kommunerne foruden den kvalitetsudvikling, som gennemføres over driften for de 525,4 mio. kr., også kvalitetsudvikler de fysiske rammer, der omgiver børnene. På trods af faldende børnetal og et generelt lavt anlægsniveau i økonomiaftalen for 2013 har kommunerne i budget 2013 prioriteret et højere investeringsniveau end året før på dagtilbudsområdet.

Figur 2: Udvikling i anlægsudgifterne til dagtilbud

De foreløbige budgettal for 2014 viser også, at kommunerne fortsat prioriterer et højt investeringsniveau for at kunne forbedre indeklime og trivsel for både børn og personale.

Fokus er for det første på at skabe gode og inspirerende børnemiljøer. Her har form, æstetik og farver stor betydning for børnenes velvære og udvikling og ikke mindst sanselige udvikling. For det andet er ønsket også at skabe børnemiljøer, hvor der er plads til at børnene er i centrum, og hvor der er plads til fysisk og kreativ udfoldelse.

Boks 6: Eksempel fra Billund Kommune

Billund Kommune arbejder på at blive *Børnenes Hovedstad*. Børnenes Hovedstad skal være det globale mødested for virksomheder, forskere og andre med fokus på børns leg, læring og kreativitet. Billund Kommune og LEGO Fonden har sammen stiftet selskabet Capital of Children Company til at stå i spidsen for arbejdet med den overordnede vision. Disse investeringer ligger uden for dagpasningsområdet, men er med til at skabe fokus på udvikling af hele børneområdet.

Derudover er der afsat historisk store investeringer på dagtilbudsområdet med det formål at understøtte moderne bygningsmæssige rammer for pædagogikken og i øvrigt forbedre IT-faciliteterne. De nye bygningsmæssige rammer vil understøtte, at færre ressourcer skal anvendes på administration og ledelse. Alene i budget 2013 er der investeret op mod 25 mio. kr. ekstraordinært i denne henseende og investeringerne fortsætter i de kommende år.

Billund Kommune arbejder endvidere med en ny dagtilbuds- og skolestruktur med udgangspunkt i ”*én skole, én daginstitution*” udbygget med fælles ledelse i de mindre bysamfund. Målet er bygningsmæssig sammenhæng for 0-15 årige med henblik på at understøtte en rød tråd for børn og unge på tværs af institutionsområderne, og der arbejdes bevidst i et større projekt omkring udvikling af det pædagogiske grundlag og med overgangene mellem de forskellige områder.